New Psycho-Active Substances: Ethnobotanicals between Myth and Reality

[Noile substanțe psihoactive: etnobotanicele între mit și realitate]

Rareș – Traian BUȘTEAN¹

¹ Universitatea din Oradea,
Școala Doctorală de Sociologie,
raresbustean@yahoo.com

Abstract: This article represents a theoretical approach to an increasingly present and publicized topic in the Romanian society, the New Psychoactive Substances (NSP). Most commonly known as "ethnobotanicals" or "zombie drug", these substances have become part of the social reality of contemporary Romania.

The main objective of the article is to present as clearly and concisely what NSPs are and represent, both at the level of Romania and globally.

In trying to achieve the proposed goal, several topics have been addressed, such as the history and definition of NSPs, the types of products, the factors that contributed to their appearance and maintenance on the market, their medical effects and the myths that surround them.

Keywords: *New psychoactive substances; ethnobotanical; zombie.*

How to cite: Buștean, R.-T. (2018). New Psycho-Active Substances: Ethnobotanicals between Myth and Reality. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iași, Fascicula: Asistența Socială, Sociologie, Psihologie*, 21, 177-191. <https://doi.org/10.18662/upasw/21>

Introducere

Consumul stupefiantelor cunoscute adesea și sub denumirea de „droguri”, indiferent că vorbim despre cele tolerate, precum alcoolul sau tutunul, sau că vorbim despre cele mai puțin tolerate, desigur, în funcție de regiunea în care sunt consumate, precum cannabisul, este un obicei prezent în aproape toate societățile din lume.

De acest obicei nu a fost ocolită nici societatea românească, existând în acest sens date care indică faptul că în România contemporană sunt consumate toate tipurile de substanțe cu efecte asupra psihicului uman (Agenția Națională Antidrog, 2018). Din respectiva listă nu lipsesc nici Noile Substanțe Psihoactive, cunoscute sub denumirea generică de „etnobotanice” și mediatizate tot mai frecvent sub denumirea de „drog zombi”.

Deși fenomenul creat în jurul produselor cunoscute în mod generic drept „etnobotanice” sau „droguri zombi” este unul tot mai mediatizat în România, este destul de dificil să găsim o conceptualizare suficient de clară a produselor care intră în respectivele categorii. Lipsa unor conceptualizări cât mai clare poate duce, la rândul său, la confuzii și abordări greșite atât în rândul societății civile sau academice, cât și în rândul responsabililor cu măsurile de prevenire și combatere a fenomenului.

Din acest motiv, folosind repere bibliografice, date statistice dar și rezultatele parțiale obținute în urma aplicării unor interviuri semi – structurate unor consumatori și dealeri de „etnobotanice” de pe raza municipiului Oradea, pe parcursul următoarelor pagini voi încerca să realizez o abordare cât mai clară și concisă a subiectului, care se va desfășura pe parcursul a opt teme principale.

Scopul articolului este acela ca la final cititorii să rămână cu o idee cât mai clară și corectă cu privire la ceea ce sunt și reprezintă produsele cunoscute sub denumirea generică de „etnobotanice” în lume, dar mai ales în România.

Astfel, articolul este structurat în opt capitole, pe parcursul cărora vor fi abordate teme precum definirea și apariția etnobotanicelor în România și în lume, tipurile și formele sub care acestea pot fi întâlnite, factorii care au contribuit la apariția acestora, factorii care favorizează consumul acestora și nu în ultimul rând motivele pentru care aceste produse reprezintă un pericol pentru cei care le consumă.

Etnobotanicele în România. Definire și istoric

Stabilirea cu exactitate a momentului în care au apărut pentru prima dată „etnobotanicele” în România este destul de dificilă, dacă nu chiar imposibilă. Cu toate acestea, studiind publicațiile naționale, se conturează ideea conform căreia aceste substanțe au început să fie comercializate pe teritoriul României, atât online cât și în magazine de specialitate, încă din anul 2008 (Lica, 2014; Munteanu, 2010).

Din punct de vedere instituțional, principala structură abilitată în elaborarea, coordonarea, evaluarea și monitorizarea consumului și traficului de droguri pe teritoriul României este Agenția Națională Antidrog, care a luat ființă în anul 2003. Această instituție elaborează anual rapoarte privind mai multe dimensiuni ale consumului de droguri în România.

În acest sens, prima mențiune a unor produse care ulterior urmau să facă parte din categoria celor denumite în mod generic drept „etnobotanice” a fost realizată în anul 2009 prin Raportul Național Privind Situația Drogurilor (Agenția Națională Antidrog, 2009), unde erau incluse în lista drogurilor consumate în scop recreativ și ciupercile cu efecte halucinogene.

Ulterior, cu ocazia raportului întocmit în anul 2010, apar încă două produse care de asemenea urmau să fie catalogate drept „etnobotanice”, fiind vorba despre „spice” și „magic” (Agenția Națională Antidrog, 2010).

„Etnobotanicele” au fost definite în România abia în anul 2011, tot cu ocazia unui raport elaborat de Agenția Națională Antidrog. Mai exact, cu ocazia publicării raportului Național Privind Situația Drogurilor 2011 (Agenția Națională Antidrog, 2011), „etnobotanicele” au fost denumite „substanțe noi cu proprietăți psihoactive (SNPP)”, fiind totodată subliniat faptul că este vorba despre produse nou apărute pe piață și sunt cunoscute în rândul consumatorilor și a comercianților sub denumirea de „etnobotanice” (Agenția Națională Antidrog, 2011).

În același an 2011, luna noiembrie, a fost publicată în monitorul oficial Legea 194/2011 (Parlamentul României, 2011) privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive. În cuprinsul respectivei legi, „efectele psihoactive” sunt definite ca fiind acele urmări ale consumului de substanțe care pot duce la inhibarea, stimularea și/sau alterarea sistemului nervos al celor care le consumă, și care pot provoca dependența de respectivele substanțe, indiferent că este vorba despre o dependență fizică sau psihică. Pornind astfel de la definirea efectelor psihoactive, se poate afirma faptul că prin termenul de „produse susceptibile de a avea efecte psihoactive” se face referire la acele substanțe

care produc efectele enumerate anterior, dar pe care nu le găsim în legile care reglementează traficul și consumul de droguri.

Etnobotanicele în lume

Având așadar o definiție mai clară a produselor denumite în mod generic drept „etnobotanice”, vom constata că la nivel mondial acest subiect are o istorie mult mai îndelungată, existând chiar și corespondenți ai termenului.

Mai exact, tot dintr-un raport oficial putem observa că la nivel mondial, produsele pe care indivizii le consumă cu scopul alterării sau schimbării stării emoționale, și care nu sunt menționate pe listele cu produse interzise la vânzare sau consum, au fost cunoscute de-a lungul timpului sub diverse denumiri precum „designer drugs” (termen folosit în anii 1980 – 1990), „legal highs” (termen folosit după anul 1990) și „Noi Substanțe Psihoactive (NSP)” (Beate Hammond, 2013) termen folosit în prezent. Primele două denumiri menționate au reprezentat pentru alte state ceea ce pentru România a reprezentat, sau încă reprezintă, termenul de „etnobotanice”, aspect pe care îl putem observa și din definirea fiecăreia dintre denumiri.

Spre exemplu, conform raportului din 2011 publicat de Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie, denumirea de „designer drugs” era folosită pentru toate acele produse derivate din substanțe chimice aflate sub control legislativ și asupra cărora au fost realizate modificări la nivel molecular pentru a evita sancțiunile legale. Scopul pentru care acestea erau produse era acela de a produce asupra consumatorilor același tip de efecte ca și drogurile incriminate, evitând însă sancțiunile legale.

În ceea ce privește definirea termenului de „legal highs”, conform dicționarului virtual Lexico (Lexico Online Dictionary, n.d.), acesta se referă la acele substanțe care stimulează sau alterează starea de spirit a celor care le consumă, dar care nu sunt incriminate din punct de vedere legal. În completare, conform Raportului Anual de Implementare a Deciziei Consiliului 2005/387/JHA din anul 2011 (EUROPOL, 2011), vom observa că respectivul termen se referă la o mare varietate de substanțe psihoactive care odată consumate, produc asupra individului aceleași efecte pe care le produc și drogurile incriminate de lege, dar care spre deosebire de acestea nu sunt reglementate din punct de vedere legislativ.

Asemănarea celor doi termeni este atât de mare încât putem afirma că se referă la același tip de produse. Totodată, nu putem ignora nici

asemănarea celor doi termeni cu cel de „etnobotanice”, care este folosit în România pentru descrierea produselor care au același tip de efecte.

Cel mai probabil asemănările dintre cei doi termeni, cât și nevoia existenței unei conceptualizări unitare la nivelul Uniunii Europene, a dus la apariția conceptului de „Noi Substanțe Psihoactive – NSP”. Acest concept se regăsește în decizia 2005/387/JAI adoptată de Consiliul Uniunii Europene (2005), și se referă la orice produse narcotice sau psihotrope, fie că acestea sunt în formă pură sau sunt preparate, și care nu sunt cuprinse în listele substanțelor și a drogurilor ilicite stabilite prin tabelele anexate Convenției unice privind stupefiantele din 1961, și nici în tabelele anexate Convenției privind substanțele psihotrope din 1971 adoptate de Organizația Națiunilor Unite, dar care odată consumate pot avea efecte negative asupra sănătății celor care le consumă, efecte asemănătoare cu cele provocate de drogurile cuprinse în listele anterior menționate.

Tipuri de NSP – uri:

Diversitatea produselor catalogate de-a lungul timpului drept NSP-uri ne permite introducerea acestora în mai multe categorii în funcție de anumite criterii. Cu toate acestea, în publicațiile de specialitate cea mai importantă modalitate de categorizare a NSP-urilor este în funcție de tipul de droguri pe care le imită.

În această ordine de idei, în funcție de efectele pe care le produc NSP-urile, imitând efectele anumitor droguri consacrate, acestea au fost împărțite în două categorii principale. Prima dintre acestea este aceea a catinoizilor sintetici, și cea de a doua este aceea a canabinoizilor sintetici. În categoria catinoizilor, spun Prossers și Nelson (2012), trebuie incluse acele NSP-uri care produc hiperexcitabilitate și creșterea nivelului de energie a celor care le consumă, mai exact cele care imită droguri precum amfetamina, MDMA-ul sau cocaina.

Cea de a doua categorie, a canabinoizilor sintetici, cuprinde acele NSP-uri care duc la apariția unor stări profunde de relaxare și alterare a percepției (National Institute on Drug Abuse, 2012), imitând practic canabisul și derivații acestuia.

Factori care au contribuit la apariția NSP-urilor

Pentru o bună înțelegere a fenomenului social creat în jurul NSP-urilor, este foarte importantă cunoașterea factorilor care au favorizat apariția acestor substanțe. Totodată, o bună cunoaștere a factorilor care au contribuit

la apariția NSP-urilor contribuie în mod calitativ la alegerea unei strategii și a instrumentelor de luptă împotriva fenomenului.

Dacă apariția NSP-urilor în România poate fi explicată prin lipsa unui cadru legislativ înaintea anului 2011, apariția lor în occident este mult mai pe larg explicată în abordările de specialitate. Astfel, analizând publicațiile care au tratat acest subiect, vom observa că inițial NSP-urile au apărut din motive precum cele medicale, ca și tratamente pentru anumite boli sau afecțiuni dar și cu scopul de a reduce efectele negative ale anumitor droguri.

În ceea ce privește motivele medicale, un bun exemplu ne este oferit de Nichols (2011), un reputat chimist care ne povestește cum eforturile sale și ale altor colegi de-ai săi de a găsi substanțe care să trateze anumite afecțiuni sau care să reducă simptomele provocate de anumite boli, au fost exploatate de anumite categorii de indivizi cu scopul de a obține foloase materiale. În această categorie Nichols i-a inclus și pe cei care comercializau astfel de produse pe teritoriul Statelor Unite ale Americii, spune el, sub denumirea de „legal highs”.

Un exemplu în ceea ce privește eliminarea efectelor negative produse de droguri, și care trebuie invocat când abordăm acest subiect, este cel al lui Matt Bowden, cunoscut drept omul din cauza căruia a apărut BZP-ul, una dintre primele substanțe din categoria NSP-urilor care ulterior a fost introdusă pe lista drogurilor interzise. Dintr-un interviu acordat în anul 2012 (Laurance, 2012), putem observa cum principala sa intenție a fost aceea de a găsi un substitut al ecstasy-ului care să fie mai puțin periculos.

Un alt factor, poate cel mai pregnant dintre toate, care a favorizat și în continuare favorizează industria NSP-urilor, este intenția unora de a găsi alternative legale ale unor droguri ilegale. Așa se pare că a început să fie consumată și metamfetamina, produs care inițial a fost inclus în lista NSP-urilor, dar care în prezent se regăsește pe listele cu droguri interzise, și care inițial a fost un substitut al cocainei, care la rândul său fusese interzisă de autorități (Booth, 2007). De asemenea, apariția anumitor comprimate cu efecte psihoactive, obținute pe bază de plante, au reprezentat un substitut al comprimatelor ecstasy ce au început să fie interzise (Richardson III, Slone, & Michels, 2007).

Nici interzicerea cannabisului nu a fost lipsită de urmări, această măsură fiind principalul motiv pentru care au fost creați canabinoizii sintetici (Perrone, Helgesen, & Fischer, 2013), categorie de NSP-uri care după cum a fost precizat și în rândurile anterioare, imită efectele cannabisului.

După cum putem observa, principala funcție sau rol al NSP-urilor a fost acela de a substitui anumite categorii de droguri care fie provocau efecte secundare asupra sănătății consumatorilor, fie cauzau conflicte cu autoritățile. Cu toate acestea, după cum vom vedea și într-una din temele următoare, NSP-urile la fel ca și celelalte tipuri de droguri pot provoca atât efecte secundare asupra sănătății, cât și încălcarea unor legi.

Factori favorizanți ai consumului de NSP-uri

Dacă în rândurile anterioare am putut observa care sunt factorii care au favorizat apariția NSP-urilor, în următoarele rânduri vor fi prezentate principalele motive pentru care această categorie de produse continuă să existe. Înainte de expunerea efectivă a acestora, trebuie subliniat faptul că ele au fost obținute în urma unor studii atât cantitative, cât și calitative, realizate pe consumatori din alte state decât România. Am ținut să subliniez acest aspect pentru a scoate în evidență faptul că în România, acest fenomen nu este suficient de studiat și cercetat.

În această ordine de idei, Perrone et al (2013) au ajuns la concluzia conform căreia unul dintre principalele motive pentru care indivizii consumă NSP-uri este reprezentat de dificultatea depistării acestora în organism. Se pare că diversitatea substanțelor folosite în prepararea NSP-urilor a făcut ca instituțiile abilitate și cele medicale să nu fie întotdeauna dotate cu reactivi care să indice prezența respectivelor substanțe în organism. Această caracteristică a NSP-urilor a fost exploatată în special în Statele Unite ale Americii, unde anumitor categorii de persoane (cei care aplică pentru anumite locuri de muncă, persoanele care beneficiază de ajutoare sociale, persoane care au fost eliberate condiționat din penitenciare) li se impune periodic să se supună testelor antidrog.

Un alt motiv pe care îl regăsim menționat de Vince (2006) este acela că magazinele de profil, în care se comercializau NSP-uri, le ofereau clienților o anumită siguranță cu privire la calitatea produselor pe care aceștia le cumpărau.

Un alt studiu, care a fost aplicat în anul 2015 pe adolescenți care proveneau din patru state europene (Piotr, 2015), a indicat, ca principal motiv al consumului de NSP-uri, prezența acestora în cadrul grupului în care ei își petreceau cea mai mare parte a timpului. Același motiv, dar și altele precum disponibilitatea și ușurința procurării NSP-urilor, prețul scăzut al acestora sau chiar neincriminarea acestora din punct de vedere legal, le găsim într-un studiu realizat în Scoția (McLeod et al., 2016).

Efectele medicale ale consumului de NSP-uri

Din câte se pare, persoanele care consumă produse din categoria NSP-urilor, la fel ca și cele care consumă droguri clasice se supun unor riscuri medicale din cele mai diverse. Referitor la acest aspect, datele existente indică efecte ale NSP-urilor atât asupra sănătății psihice, cât și asupra sănătății fizice.

În ceea ce privește efectele asupra sănătății psihice, au fost identificate efecte precum delirul, scăderea capacității de concentrare, halucinațiile, tulburările de memorie (Penders & Gestring, 2011) dar și anxietate, stări paranoide sau depresii (Piotr, 2015). Alte efecte pe care le-am putea introduce tot în rândul celor de ordin psihic ar fi pierderea temporară a capacității motorii, lipsa controlului asupra membrelor sau alterarea, tot temporară, a capacității de vorbire și/sau mișcare (Kelleher, Christie, Lalor, Fox, Bowden, & O'Donnell, 2011).

Nici efectele asupra sănătății fizice nu sunt lipsite de importanță, până în prezent fiind asociate consumului de NSP-uri efecte precum stările de vomă și palpitațiile, tahicardii, hipertensiune, complicații respiratorii (Prosser & Nelson, 2012) sau chiar decesul în cazul acelor consumatori care au ajuns să consume NSP-uri pe cale intravenoasă, în vederea substituirii heroinei (Murray, Murphy, & Beuhler, 2012).

Efecte precum pierderea temporară a capacității motorii și de vorbire sau lipsa controlului asupra membrelor, coroborate cu alte efecte precum dezumanizarea, manifestarea violentă sau sărăcia cronică a consumatorilor de NSP-uri (Alexandrescu, 2018), sunt principalele motive care au făcut ca aceste substanțe să fie denumite „drogul zombie”.

NSP-urile, droguri atipice înconjurate de o percepție greșită în România

Lipsa de informare, sau mai bine spus, lipsa corectă de informare cu privire la NSP-uri a făcut ca în România percepția acestora să fie una total eronată. Existența unei definiții oarecum lacunare a NSP-urilor și lipsa totală a informațiilor cu privire la modul în care acestea sunt obținute pot fi considerate principalele motive ale percepției greșite la care fac referire.

Din câte se pare, la nivelul cunoașterii comune în rândul populației dar și în mass – media, au ajuns să fie prezentate informații greșite cu privire la NSP-uri. Atunci când vorbim despre „informații greșite”, prezentate și promovate în rândul populației dar mai ales în mass – media, trebuiesc avute în vedere acele opinii, articole sau reportaje conform cărora „etnobotanicele” sunt un amestec de otrăvuri, spray-uri pentru insecte și îngrășăminte pentru

plante (Benea, 2017; Chihaiia, 2018; Ciobotaru, 2015; Matache, 2015a; Matache, 2015b; ProTv, 2016; Stanciu, 2014).

În urma unor interviuri semi-structurate, aplicate până în prezent atât unor consumatori de NSP-uri cât și unor dealeri de astfel de produse de pe raza municipiului Oradea, s-a conturat ideea conform căreia produsele cunoscute în mod generic drept „etnobotanice” nu sunt un mix de otrăvuri și substanțe aflate la dispoziția oricui (otrava pentru șobolani, spray-urile pentru insecte, acetona, etc.).

Mai precis, NSP-urile din categoria celor pentru fumat sunt defapt obținute în urma utilizării unor canabinoizi sintetici.

Din câte se pare, folosind diverse site-uri din străinătate, sunt comandați canabinoizii sintetici care sunt livrați prin poștă sau firme de curierat. Canabinoizii sintetici sunt sub formă de pulberi, uneori cu textură cristalină, care necesită dizolvare. Cea mai bună metodă de dizolvare a acestora identificată până în prezent, în urma interviurilor realizate, este aceea de a le introduce în alcool dublu rafinat sau acetona. După dizolvarea respectivelor pulberi în alcool sau acetona, substanța rezultată este pulverizată pe materie vegetală uscată (cel mai adesea ceaiuri achiziționate în mod legal din farmacii). Odată obținută, substanța respectivă este pulverizată pe materia vegetală și se așteaptă uscarea acesteia. În procesul de uscare, de pe materia vegetală se evaporă alcoolul sau acetona și rămâne doar substanța activă care a fost dizolvată. Odată uscată materia vegetală, poate fi utilizată atât printr-un amestec cu tutun, cât și în stare pură.

Mai multe detalii cu privire la modul în care sunt obținute NSP-urile din categoria celor pentru fumat se vor regăsi într-un alt articol care va fi redactat după aplicarea și analiza tuturor interviurilor planificate. Cât despre importanța acestui subiect, este evident faptul că o cunoaștere cât mai fidelă a realității contribuie într-un mod calitativ la combaterea fenomenului.

NSP-urile, o problemă gravă

Ținând cont de faptul că obiceiul de a consuma produse cu efecte psihoactive din categoria drogurilor sau a NSP-urilor presupune atât încălcarea anumitor prevederi legislative, cât și o stigmatizare socială, este destul de dificil de stabilit cu exactitate proporțiile fenomenului.

Cu toate acestea, Agenția Națională Antidrog, una dintre instituțiile cu responsabilități în acest domeniu, după cum am văzut și într-una dintre temele precedente, publică anual un Raport privind situația drogurilor din România.

Astfel, în baza celui mai recent raport (Agenția Națională Antidrog, 2018), reiese faptul că NSP-urile se clasează pe locul al doilea, după cannabis, atunci când vine vorba de tipurile de droguri consumate de români. Același raport evidențiază faptul că principalii consumatori de NSP-uri sunt de gen masculin și provin din rândul categoriei de vârstă cuprinsă între 15 – 24 ani, iar cele mai consumate tipuri de NSP-uri sunt cele din categoria pentru fumat.

Cele mai îngrijorătoare aspecte menționate în respectivul raport îl reprezintă vârsta minimă la care a fost identificat consumul de NSP-uri, și anume 13 ani, dar și numărul de cazuri de urgențe medicale înregistrate - 1213. Din cele 1213 cazuri de urgențe medicale înregistrate la nivel național, 1041 au reprezentat intoxicații, 103 tulburări de comportament, 37 dependență, 14 stări de sevraj, 10 alte diagnostice și 8 dintre acestea au fost catalogate ca fiind „utilizate în mod nociv”.

Referitor la numărul de intervenții medicale ca urmare a intoxicației cu „substanțe etnobotanice” / substanțe cu efect psihoactiv, înregistrate la nivelul municipiului Oradea, pe parcursul anului 2017, se pare că au fost înregistrați un număr total de 154 pacienți.

Mai exact, în urma unei adrese oficiale înaintată de Spitalul Clinic Județean Oradea și U.P.U. – SMURD către D.I.I.C.O.T. S.T. – Oradea, reiese faptul că în perioada 01.01.2017 – 31.12.2017, la Unitatea pentru Primirea Urgențelor au fost diagnosticate cu intoxicații cu substanțe susceptibile de a avea efecte psihoactive 118 persoane cu vârsta cuprinsă între 18 – 48 ani, iar la Unitatea pentru Primirea Urgențelor – Punctul de lucru Urgențe Pediatriche, un număr de 36 persoane cu vârsta cuprinsă între 8 – 18 ani.

Un alt aspect îngrijorător cu privire la consumul NSP-urilor este menționat într-o analiză elaborată și publicată de Institutul Național de Sănătate Publică din cadrul Ministerului Sănătății (Ministerul Sănătății, n.d.). În respectiva analiză de situație, autoritățile subliniază faptul că în majoritatea țărilor europene consumul NSP-urilor este tot mai întâlnit în rândul unor categorii de risc precum persoanele fără adăpost sau deținuți. Totodată, în cadrul aceluiași text, este menționat faptul că există o tendință în creștere a consumului de NSP-uri, în special în rândul tinerilor.

Referitor la raportul elaborat de Agenția Națională Antidrog, din care au fost prezentate câteva date statistice, trebuie făcute mai multe precizări. În primul rând trebuie să ținem cont de faptul că măsurarea nivelului consumului de droguri/NSP-uri în rândul tinerilor s-a făcut prin aplicarea

unor chestionare în școli. La această metodă de măsurare a consumul de droguri/NSP-uri putem identifica câteva limite.

Una dintre acestea o reprezintă faptul că unii respondenți fie se vor cenzura la oferirea răspunsurilor pentru a nu atrage atenția asupra lor, fie vor exagera răspunsurile pentru a ieși în evidență. O altă limită este reprezentată de modul în care sunt aplicate respectivele chestionare. Mai exact, prin aplicarea chestionarelor în unități de învățământ, sunt omiși acei tineri care nu frecventează nicio formă de învățământ, în special cei care provin din categorii de risc.

Un alt aspect discutabil al respectivului studiu este cu privire la cunoștințele pe care le au respondenții atunci când vine vorba de a face diferența dintre NSP-uri din categoria celor pentru fumat, și cannabis sau derivați ai acestuia. Această diferență este una importantă, atunci când vine vorba despre stabilirea celui mai consumat tip de drog în România.

Ultimul, dar nu cel din urmă aspect care trebuie abordat este referitor la numărul de cazuri care au necesitat îngrijiri medicale. Astfel, trebuie să ținem cont că nu toți consumatorii care au resimțit efecte negative, de ordin medical, ca urmare a consumului de NSP-uri, au solicitat intervenție medicală.

Concluzii

Chiar dacă subiectul tratat ar impune o dezbatere mult mai elaborată în această parte de final, pe parcursul următoarelor rânduri vor fi abordate doar câteva dintre aspectele esențiale tratate.

Astfel, după cum am văzut la începutul articolului, principalul obiectiv al acestuia a fost acela de a prezenta o definiție cât mai simplă, clară dar mai ales corectă a produselor cunoscute în societatea românească drept „etnobotanice” sau „drog zombie”.

În această ordine de idei, parcurgând principalele teme dezbătute, putem afirma faptul că denumirea corectă a „etnobotanicelor” este aceea de Noi Substanțe Psihoactive (NSP). Această denumire (de NSP-uri) este atribuită acelor produse care în urma consumului produc asupra organismului uman efecte similare cu cele pe care le produc diverse substanțe catalogate ca fiind „droguri”. Motivul pentru care ele sunt denumite drept Noi Substanțe Psihoactive și nu droguri, este acela că nu sunt prevăzute de listele internaționale în care sunt enumerate și incriminate drogurile.

Cu toate acestea, neîncluderea Noilor Substanțe Psihoactive pe lista de droguri interzise și incriminate de lege nu le face să fie aibe efecte mai

puțin dăunătoare asupra celor care le consumă. Din materialul bibliografic folosit la conceperea prezentului articol am putut observa cum Noile Substanțe Psihoactive pot să producă atât efecte medicale sau legale, cât și efecte sociale asupra celor care le consumă. Cel mai elocvent dintre efectele pe care Noile Substanțe Psihoactive le provoacă asupra celor care le consumă fiind cel denumit „zombie”, care, după cum am văzut pe parcursul rândurilor anterioare, este rezultatul unei combinații între efectele medicale și cele sociale ale consumului acestor produse.

În ceea ce privește istoria Noilor Substanțe Psihoactive, am putut constata că în România acestea au început să fie cunoscute și folosite începând cu anul 2008, iar reglementate din punct de vedere legal de abia în anul 2011, deși în alte state aceste produse aveau o istorie mult mai veche.

Totodată, în această parte a articolului aș dori să aduc în discuție și cea mai importantă limită identificată. Este vorba despre lipsa unor studii sau alte materiale bibliografice care să se axeze pe motivele pentru care sunt consumate Noile Substanțe Psihoactive în România. După cum am putut observa, cu excepția unor rapoarte întocmite de Agenția Națională Antidrog, a căror validitate a fost discutată de-a lungul articolului, nu am putut identifica studii realizate de practicanți ai științelor sociale din România, pe această temă.

Din lipsa studiilor de specialitate cu privire la fenomenul reprezentat de consumul Noilor Substanțe Psihoactive putem constata faptul că acestui subiect nu i se acordă suficient de multă importanță. Lipsa de atenție de care „s-a bucurat” acest fenomen poate fi considerată ca fiind unul dintre motivele pentru care în societatea românească există o informare greșită și total neadaptată cu privire la acest subiect.

În încheiere, trebuie precizat faptul că pentru înțelegerea și combaterea fenomenului reprezentat de consumul Noilor Substanțe Psihoactive trebuie să existe o abordare multidisciplinară asumată și însușită la nivelul întregii societăți.

Bibliografie

- Agenția Națională Antidrog (2009). *Raport Național privind Situația Drogurilor. România Noie evoluții, tendințe și informații detaliate cu privire la temele de interes european*. București: Agenția Națională Antidrog.
- Agenția Națională Antidrog (2010). *Raport Național privind Situația Drogurilor 2010*. București: Agenția Națională Antidrog.
- Agenția Națională Antidrog (2011). *Raport național privind situația drogurilor 2011*. București: Agenția Națională Antidrog.

- Agencia Națională Antidrog (2018). *Raport Național Privind Situația Drogurilor 2018. România noi evoluții și tendințe*. București: Agenția Națională Antidrog.
- Alexandrescu, L. (2018). 'Ethnobotanicals' and 'Spice zombies': new psychoactive substances in the mainstream media. *Drugs: education, prevention and policy*, 25(4), 356-364.
- Beate Hammond, C. C., Levissianos, S. Mermerci, D., Soe, T. N., Otani, T., Park, M., Pazos, D., Piñeros, K., Umapornsakula, A., Wong, Y.L. (2013). *The challenge of new psychoactive substances*. Vienna: Laboratory and Scientific Section United Nations Office on Drugs and Crime
- Benea, I. (2017). Droguri amestecate cu otravă de șobolani și spray de țăntări, vândute elevilor de liceu. Printre consumatori, copii de 14 ani. Retrieved July 12, 2019, from https://adevarul.ro/locale/iasi/droguri-amestecate-otrava-sobolani-spray-detantari-vandute-elevilor-liceu-printre-consumatori-copii-14-ani-1_58d28a395ab6550cb8937c8a/index.html
- Booth, K. (Producer). (2007). *American Drug War: The Last White Hope* [Motion picture]. USA: Passion River.
- Chihai, L. (2018). VIDEO! Senzații tari cu otravă pentru șobolani. Retrieved July 11, 2019, from www.somaxtv.com website: <https://www.somaxtv.com/senzatii-tari-cu-otrava-pentru-sobolani/>
- Ciobotaru, T. (2015). Adolescenții din Galați se droghează cu otravă de șobolani. Retrieved July 11, 2019, from <https://romanalibera.ro/societate/sanatate/adolescentii-din-galati-se-drogheaza-cu-otrava-de-sobolani-365595>
- Consiliul Uniunii Europene. (2005). Decizia 2005/387/JAI.
- European Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction, Agenția Națională Antidrog (2010). ROMÂNIA Noi evoluții, tendințe și informații detaliate cu privire la temele de interes european. București: Agenția Națională Antidrog.
- EUROPOL, E. M. C. f. D. a. D. A.-. (2011). EMCDDA–Europol 2011 Annual Report on the implementation of Council Decision 2005/387/JHA
- Kelleher, C., Christie, R., Lalor, K., Fox, J., Bowden, M., & O'Donnell, C. (2011). *An overview of new psychoactive substances and the outlets supplying them*. Retrieved from <https://www.nacda.ie/index.php/publications/38-an-overview-of-new-psychoactive-substances-and-the-outlets-supplying-them.html>
- Laurance, J. (2012). *Matt Bowden: The drugs lord who's strictly legal*. Retrieved July 11, 2019, from <https://www.independent.co.uk/news/people/profiles/matt-bowden-the-drugs-lord-whos-strictly-legal-7939583.html>
- Legal High [Def.]. (n.d). In *Lexico Online Dictionary*, Retrieved June 19, 2019, from https://www.lexico.com/en/definition/legal_high
- Lica, C. (2014). CAMPANIE EVZ. Etnobotanicele au produs MUTAȚII PERICULOASE: "Dacă la HEROINĂ ești conștient, la legale ești O

- LEGUMĂ*". Retrieved July 11, 2019, from <https://evz.ro/campanie-evz-etnobotanicele-au-produs-mutatii-in-randul-consumatorilor-daca-la-heroina-1085025>
- Matache, O. (2015a). *Ce conțin unele etnobotanice consumate în România? Dezvăluirile medicilor sunt alarmante*. Retrieved July 11, 2019, from <https://www.descopera.ro/dnews/13792570-ce-contin-unele-etnobotanice-consumate-in-romania-dezvaluirile-medicilor-sunt-alarmante>
- Matache, O. (2015b). *Galați: Medicii avertizează asupra "avalanșei" cazurilor de tineri care consumă etnobotanice. Substanțele conțin acetonă sau otravă pentru șobolani*. Retrieved July 11, 2019, from <https://www.mediafax.ro/social/galati-medicii-avertizeaza-asupra-avalansei-cazurilor-de-tineri-care-consuma-etnobotanice-substantele-contin-acetona-sau-otrava-pentru-sobolani-13792232>
- McLeod, K., Pickering, L., Gannon, M., Greenwood, S., Liddell, D., Smith, A., . . . Burton, G. (2016). *Understanding the patterns of use, motives, and harms of New Psychoactive Substances in Scotland*. Retrieved from <https://www.gov.scot/publications/understanding-patterns-use-motives-harms-new-psychoactive-substances-scotland/>
- Ministerul Sănătății, Institutul Național de Sănătate Publică, Centrul Regional de Sănătate Publică Timișoara. (n.d.). *Analiză de Situație*. Retrieved July 12, 2019, from <http://www.dspolt.ro/zlitcd2018/Analiza%20sit%20zlitcd2018.pdf>
- Munteanu, I. (2010). *"Etnobotanicele" sunt prafuri create în laborator*. Retrieved June 10, 2019, from <https://jurnalul.antena3.ro/special-jurnalul/anchete/etnobotanicele-sunt-prafuri-create-in-laborator-559992.html>
- Murray, B. L., Murphy, C. M., & Beuhler, M. C. (2012). Death Following Recreational Use of Designer Drug "Bath Salts" Containing 3, 4-Methylenedioxypyrovalerone (MDPV). *Journal of Medical Toxicology*, 8(1), 69-75.
- National Institute on Drug Abuse, N.I.D.A. (2012). *Spice (Synthetic & Marijuana)*. Retrieved July 12, 2019, from https://www.drugabuse.gov/sites/default/files/spice_1.pdf
- Nichols, D. (2011). Legal highs: the dark side of medicinal chemistry. *Nature News*, 469(7328), 7-7.
- Parlamentul României (2011). Legea 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare*) (2011).
- Penders, T. M., & Gestring, R. (2011). Hallucinatory delirium following use of MDPV: "Bath Salts". *General hospital psychiatry*, 5(33), 525-526.

- Perrone, D., Helgesen, R. D., & Fischer, R. G. (2013). United States drug prohibition and legal highs: How drug testing may lead cannabis users to Spice. *Drugs: education, prevention and policy*, 20(3), 216-224.
- Piotr, S. a. A., Malczewski. (2015). *Workstream 3 Online survey among NPS users*. Retrieved from <http://www.i-trend.eu/publications.htm>
- Prosser, J. M., & Nelson, L. S. (2012). The toxicology of bath salts: a review of synthetic cathinones. *Journal of Medical Toxicology*, 8(1), 33-42.
- ProTV. (2016). "Pot sa ma las oricand". *Desi e demonstrat ca etnobotanicele pot contine si otrava de sobolani, tinerii continua sa consume*. Retrieved July 7, 2019, from <https://stirileprotv.ro/stiri/sanatate/pot-sa-ma-las-oricand-desi-e-demonstrat-ca-etnobotanicele-pot-contine-si-otrava-de-sobolani-tinerii-continua-sa-consume.html>
- Richardson III, W. H., Slone, C. M., & Michels, J. E. (2007). Herbal drugs of abuse: an emerging problem. *Emergency medicine clinics of North America*, 25(2), 435-457.
- Spitalul Clinic Județean Oradea și U.P.U. Oradea, Adresă răspuns către D.I.I.C.O.T. Serviciul Teritorial Oradea, Dosarul Penal 195/D/P/2017
- Stanciu, D. (2014). ȘOCANT. Rețetă criminală: otravă de șobolani și etnobotanice! Retrieved July 7, 2019, from www.expresdebanat.ro
- Vince, G. (2006). Legally high. *New Scientist*, 191(2571), 40-45.